

Fram- tids- tro

Svenska kyrkan
SKARA PASTORAT

*Från Svenska kyrkan
till alla hushåll
i Skara pastorat
#3/2020*

*Försoning
– en väg mot
ett bättre liv*

s 4

*800 år av
julfrid
över Skara*

s 12

↑ Stiftsteolog Ulrica Fritzson vägleder oss in i begreppet försoning, ett begrepp som kyrkan arbetat med under alla tider, men som innehåller mer än man tror och kan påverka våra liv i en klart positiv riktning om vi tänker och gör rätt.

Att verkligen **leva**

Under mina studieår i Göteborg, då jag satt i den skramlande spårvagnen och tittade ut genom fönstret, såg jag varje morgon orden *Tänk på döden* ovanför porten till Stampens kyrkogård. Varför denna uppmaning kan man ju undra? Jo, för att verkligen *leva*! I närheten till döden framträder livet tydligare. Det kan tyckas motsägelsefullt men döden sätter ljuset på vad livet verkligen går ut på. Det vet alla som drabbats av sjukdom eller mist någon anhörig. Samtalen med dem som vistas i dödens närhet handlar oftare om livet än om döden. Vad livet innehållit, vad som inte blivit, vad man önskar varit annorlunda, vad man med glädje kan minnas, vad och vilka man saknar, om att försonas med hur det blev. Och så vidare.

ETT LIV SOM LEVS UTAN någon som helst reflektion eller medvetenhet om döden riskerar att förlora sin mening eller sitt djup. Istället tar jobb och strävan efter det som inte har något evighetsvärde över. Konsumtion, materiell standard, framgång på jobbet och prestation blir vår dagliga bekräftelse. När våra barn och närstående frågar efter oss säger vi lätt "jag skall bara jobba lite till." "Jag skall bara göra detta också." Men plötsligt när livet vänder på grund av en olycka eller sjukdom kan i en enda sekund alla dessa "jag ska bara" bli till "om jag bara hade..."

NU NÄRMAR VI OSS LIVETS KÄRNA. Att ta vara på våra relationer. Att vi blir till i mötet med andra människor och att det är i gemenskap med andra som livets sanna djup kommer fram. I vänskapen, förtroendet och kärleken. Ingen jag mött som närmat sig döden och skall göra livets bokslut har sagt att jag borde jobbat mer, konsumerat eller ägt mer. Nej, de har alla talat om relationer.

Foto: Ernie Johansson

EN KVINNA JAG MÖTTE för några år sedan inför hennes död önskade att vi en dag i veckan gjorde som i hennes barndoms Helsingfors vid jul. Stängde alla butiker, samlades framför Domkyrkan och *julefrid* utropades, varpå man gick hem till gemenskap och vila. Det kvinnan efterfrågade var inget annat än ett återinförande av Sabbaten, vilodagen. En dag för vila och relationer, regelbundet återkommande varje vecka. En dag då vi stannar upp och återbördas till livets djup och ursprung. En dag då också Guds närvaro kan få förnimmas. En stilla men kraftfull närvaro som andas evighet i nuet. Guds Helige Ande!

SÅ LÅT OSS KOMMANDE ADVENT och jul åter börja fira Sabbat, så vi oberoende av hur livet ser ut, pandemier, förluster eller framgång inte förlorar livets innersta kärna, vår relation till Gud, varandra och oss själva.

Robert Lorentzon

Kyrkoherde i Skara pastorat och Domprost

Predikoturer och kalender hittar du på webben

✍ Predikoturer och andra aktiviteter hittar du på pastoratets hemsida: www.svenskakyrkan.se/skara. ■

Vi finns på sociala medier

✍ Skara pastorat finns även på sociala medier. Vi har delat upp våra konton, så att varje församling har sina egna.

Skara domkyrka och Domkyrkoförsamling:
Facebook och Instagram

Valle & Ardala församlingar:
Facebook

Alla gudstjänster återigen öppna för alla

✍ Efter att ha haft vissa gudstjänster endast via webben håller nu återigen alla gudstjänster öppna. Folkhälsomyndighetens och regeringen råd och regler följs naturligtvis och påverkar hur det blir. Det finns några fasta gudstjänsttider som är bra att känna till:

Högmässa, söndagar klockan 11.00
i Varnhems klosterkyrka och S:ta Annagården.

Mässa, söndagar klockan 9.00
i Skara domkyrka.

Öppen webbsänd gudstjänst, söndagar klockan 11.00
i Skara domkyrka.

Morgonmässa, onsdagar klockan 8.00
i Varnhems klosterkyrka och Skara domkyrka.

Kvällsmässa, torsdagar klockan 18.30
i Skara domkyrka.

Foto: Per Larsson

Nytt spelbord i domkyrkan

✍ Domkyrkan har fått ett nytt fristående spelbord till läktarorgeln. Enkelt uttryckt skulle man kunna säga att det är en stor fjärrkontroll.

Det nya spelbordet saknar inga funktioner som finns vid det ordinarie spelbordet på läktaren. Det är också försett med midi vilket gör att exempelvis klockspelet som finns i norra tornet kan spelas ifrån det. Spelbordet är byggt av Karl Nelson Orgelbyggeri i Lidköping i samarbete med Ingemar Oskarsson. Det är placerat på ett podium med hjul och kan placeras på olika platser i kyrkan. Förhoppningsvis kommer den stora orgeln kunna nyttjas i mycket större grad än tidigare i våra gudstjänster. Spelbordet ersätter inte det befintliga som finns på läktaren men utgör ett fint komplement som kommer att öppna för många nya möjligheter att musicera till Guds ära. ■

Extra pengar till diakonin

✍ Diakonin sökte pengar för förstärkning av särskild diakoni under pandemin och beviljades 85 000 kronor från Svenska kyrkans nationella nivå. Pengarna har använts till att köpa in tält, infravärmare, dynor, mat till matkassar samt hygienprodukter. Det extra bidraget innebär att vi bättre kan möta både fysisk, psykisk och andlig nöd i någon mån. ■

Försoningens väg mot ett bättre liv

Stiftsteolog Ulrica Fritzson vägleder oss in i begreppet försoning, ett begrepp som kyrkan arbetat med under alla tider, men som innehåller mer än man tror och kan påverka våra liv i en klart positiv riktning om vi tänker och gör rätt.

Text: John Fahlroes

Visst vill vi väl alla känna frid i sinnet, leva i harmoni med oss själva och varandra. Känslan av att vara lycklig är förknippad med känslan av att inte ha så många inre eller yttre konflikter. Ändå lever nog de flesta med några "stenar i skon", som skaver och påverkar oss negativt.

Ibland finns verkligen stora oläkta sår i vårt inre. Det kan handla om konflikter eller minnen av sånt vi utsatts för eller kanske utsatt andra för, ofta som en inre hemlighet, något vi inte berättar för någon, tankar och minnen vi aldrig försonats med.

Ordet försoning är stort och lite svår-gripbart. Tittar man i Svenska Akademiens ordlista från år 2015 så får man följande förklaring: *göra sams och bli sams; de forna*

fienderna försonade sig; försona sig med sitt öde, acceptera.

Att bli sams... det låter ju rimligt, särskilt om det gäller någon man varit osams med. Men om det är inuti sig själv man inte är "sams", om man inte är sams med sig själv? Kan man försonas då?

Försoning är ett fenomen som kyrkan har arbetat med under alla tider. Jag har stämt möte med Ulrica Fritzson som är stiftsteolog i Skara. Ulrica har under många år studerat ämnet försoning och jag frågar hur hon kom att intressera sig för just detta?

– Jag arbetade under tio år som häktes- och fängelsepräst i Malmö. Så småningom uppstod en smygande frustration i mig som handlade om långtidsdömda och de som satt

häktade eller var dömda för mord och dråp – att det för dem inte fanns någonstans att ta vägen med sin skuld.

Skillnad på juridisk och existentiell skuld

Ulrica pekar på att samhället är väldigt bra på att hantera den rent juridiska skulden, men att det finns en annan slags skuld som samhället inte hanterar.

– Du erkänner ditt brott, du avtjänar din tid i fängelse och du blir ”sonad” i samhällets ögon. Men vad bär du på insidan? Din existentiella och relationella skuld är fortfarande ett smärtsamt och öppet sår. Är jag en ond människa? Är jag fel? Behöver jag dö? – Ja, många ställer sig faktiskt just den frågan. Ofta känner man stark skuld efter exempelvis ett mord, en skuld som kanske är alltför tung att bära. Så även om du blir förlåten av samhället på ett rent juridiskt plan så är det något annat som behövs för att du ska läka på insidan.

Existentiell skuld har inte bara med allvarliga brott och kränkningar att göra, utan finns i allas vår vardag. Många bär på frågor som ”är jag god nog som människa?” och ”räcker jag till?”.

– Ingen av oss räcker väl egentligen till och det är väl det som är det stora arbetet, att acceptera att jag är den jag är och att det är okej!

Men medan ett lagbrott är tydligt och går att ringa in, så är våra vardagliga problem och konflikter ofta otydliga och kanske består av smågnabb, lögn, otrohet eller andra vardagskonflikter.

– Men processen är densamma för båda grupperna och handlar om att jag som människa måste införliva även de erfarenheter som jag inte tycker om eller ens vill

kännas vid. Försoningsarbetet handlar mycket om det som jag inte kan ta bort ur mitt liv och som jag samtidigt inte vill ha där. Det kan gälla allt möjligt; relationer, identiteten, erfarenheter, misslyckanden, sånt som vi alla har i våra liv.

Svårt att förlåta sig själv

Jag frågar Ulrica vad försoning egentligen är för något.

– Det är lite som sinnesrobönen säger; *Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstå att inse skillnaden.*

– Som bönen säger så är det viktigt att förstå också vad man *inte* kan förändra, så att man inte försöker förändra det som är omöjligt.

Ulrica tror att Gud finns med i allt som har med liv att göra och många människor vänder sig förstås till Gud och Jesus med böner om förlåtelse. Men kanske räcker inte den förlåtelsen för att vi helt ska läka på insidan, man kanske inte klarar att förlåta sig själv.

– Nej, just att förlåta sig själv är oftast det svåraste. Vi är ofta de hårdaste domarna mot oss själva.

Vad kan man då göra för att komma vidare i försoningsarbetet med sig själv?

– Jag skulle säga att ett försoningsarbete i väldigt liten utsträckning ska göras på egen hand. I somliga fall måste man göra arbetet på egen hand, men man ska ha sällskap. Inte nödvändigtvis av ett ”proffs”, utan en god vän räcker bra.

Att börja umgås med sanningen

Ulrica beskriver försoningsprocessen som ett i viss grad konfronterande arbete som handlar om att man måste börja umgås med

sanningen om sitt liv. Det kan vara mycket arbetsamt. Alla bär vi på hemligheter, sånt vi inte vill berätta om eller göra synligt, sånt vi inte vill leva med. Men vi behöver hjälp att inte fly undan de sammanhangen i våra liv.

– Jag brukar ibland citera Wilfrid Stinissen som skrev en fantastisk liten bok som heter *Bikten: försoningens sakrament*. Nu skriver ju

han om bekännelsen i bikten, men jag kan dra paralleller även till det vardagliga livet utanför biktens rum. Stinissen ivrar för att vi behöver erkänna det som vi egentligen vill hålla hemligt i våra liv, annars ”blir man det man har dolt och sparat”.

Och det är sant! Det man har dolt och sparat blir ett med ens liv. Man navigerar utifrån det dolda, för att inte vidröra det. Men traumat eller konflikten försvinner inte med tiden, utan blir något vi bär med oss i hemlighet. Så försoning handlar ofta om att konfrontera sig själv eller kanske, vilket också är vanligt, om att konfrontera en annan människa.

– Men konfrontation är i själva verket omsorg. Konfrontation är att ta dig själv och den du konfronterar på allvar. Men det blir en liten krock i vår mentalitet, eftersom vi oftast tycker att vi inte ska vara så konfrontativa, utan istället väldigt ”snälla”, väldigt förstående.

Utan sanning – ingen försoning

Försoningsarbete måste ibland äga rum även på samhällelig nivå och som exempel pekar Ulrica på Sydafrika under perioden

efter apartheid och på sannings- och försoningskommissionens arbete. Insikten man bar med sig var ”utan sanning – ingen försoning”. I Sydafrika valde man att vidga sanningsbegreppet, så att det inte blev ett ”det här har hänt och du har gjort fel”. Istället använde man fyra olika sanningsbegrepp.

– Först det juridiska sanningsbegreppet, ”du har överträtt en lag”. Sen den personliga erfarenhetens sanning, mina egna upplevelser. Där ska ju ingen säga till mig att ”nej, där känner du fel, det var nog ändå lite överdrivet”. Så var det den sociala och erfarenhetsmässiga sanningen. Det är den som uppstår när du och jag samtalar, när du berättar för mig hur det kändes när jag slog dig. Till slut hade man även en officiell

sanning, där samhället går ut och säger ”det här var fel”, lite som metoo-rörelsen här hemma, när många aktörer i samhället går ut och säger ”det här var fel, vi har gjort fel”. Vilken befrielse för de som är utsatta, att inte behöva bära det själv. Det finns en sån kraft i den officiella bekräftelsen.

Försoning i vardagen

Jag frågar Ulrica hur man kan ta dessa tankar om försoning till vårt vardagliga sammanhang här i Skarabygden? Vad ska jag tänka på och hur kan försoning hjälpa mig?

– Jag tänker att det räcker med något så litet som att våga erkänna om där finns ett ”skav” som jag bär med mig. Något jag har burit med mig länge och som gör ont men som jag inte vågar titta på eller möta. Varför

Foto: John Fahlman

↑ Konfrontation är i själva verket omsorg – att ta dig själv och den du konfronterar på allvar, berättar Ulrica Fritzson

gör det ont? Ja men det kanske har att göra med en viss person? Vad var det som gjorde att relationen tog slut? Vad hände där? Lite grann att försöka se vad som har gått sönder. Att våga se är det viktigaste steget. Sök sedan sällskap. Någon som du kan öppna dig för och säga: "jag behöver sätta ord på detta, jag vet inte hur jag ska göra, jag är jätterädd och jag har aldrig gjort det förut".

Att trevande försöka ta reda på vad det är som skaver, vad är det jag inte vill ha i livet.

– Kanske kommer man till slut fram till att det inte finns

något att göra. Personen man skulle behöva konfrontera är död. Eller så lever hen, den personen bor där borta, jag kanske skulle skriva ett brev, ringa. Eller så handlar det inte om en annan person, utan om något i mitt eget liv. Vad ska jag göra med mig själv? Kan jag vara snäll mot mig själv och tänka att om jag inte har blivit av med problemet på den här långa tiden så kanske jag aldrig blir av med det. Kan jag säga till mig själv att "detta måste jag leva med"?

Försoning eller förlåtelse?

Är *försoning* och *förlåtelse* då samma sak, frågar jag Ulrica.

– Både ja och nej. Oftast så blir det ju en förlåtelseprocess i en försoningsprocess – men inte alltid. Jag har sett försoningsprocesser ske där man avslutat med att säga "...men jag förlåter dig aldrig". Ändå har det skett en försoning, eftersom alla parter fått sina verktyg för att kunna leva vidare, trots det som hänt. Båda parter kan gå åt var sitt håll och känna sig tillfreds med försoningen.

Och jag har också sett det motsatta hända, att en person kommer in till försoningssamtalet och säger "jag har förlåtit dig för länge sen".

– Jag tycker att förlåtelse är lite som den helige ande, en vind som blåser dit den vill och gör som den vill och vi kan inte tygla den, men den bara finns där och är en sådan

enorm gåva och befrielse när den väl infinner sig.

Julens budskap om försoning

Som avslutning frågar jag Ulrica om man kan se en koppling mellan

försoning och den nu stundande advents- och jultiden?

– Absolut. När Jesus väljer åsnan som färdmedel in i Jerusalem väljer han inte krigsherrens djur, som ju är hästen, utan lastdjuret, den vanliga människans djur. Det är fridsfursten som kommer. Det är budskapet om frid och fred han kommer med. Sen när man ser bilden av Kristi födelse, det lilla Jesusbarnet i krubban, den nyskapelsen, det är nästan som när man har trätt in i försoningens arbete. Du ser på ditt liv med nyvaknade ögon. Det är något nytt som kommer, men jag har ingen aning om hur det ska förändra mitt liv. Så kommer Jesus till oss alla, som en gåva, med bud om liv, bud om fred.

Med dessa hoppingivande tankar om frid och försoning lämnar vi Ulrica för denna gång. Förhoppningsvis vågar vi gå vidare i våra egna liv med mod att söka försoning med både oss själva och våra medmänniskor. En målsättning som kanske passar extra fint nu när advent och jul står för dörren. ■

Första advent 29/11

Första söndagen i advent 29/11

Adventsgudstjänst

Skara domkyrka kl 9.00

Adventsgudstjänst (även webbsänd)

Skara domkyrka kl 11.00

Klockspel, ungdomskören och blåsare

Skara domkyrka kl 13.00–14.40

Var 20:e minut. Glöggtalet utanför domkyrkan.

Adventpsalmsgudstjänst (även webbsänd)

Skara domkyrka kl 15.00

Adventsgudstjänst

Bjärklunda kyrka kl 11.00

Adventsmässa

Skärvs kyrka kl 11.00

Adventsgudstjänst

Varnhems klosterkyrka kl 14.00

Adventsgudstjänst

Skånings-Åsaka kyrka kl 18.00

Angående Covid-19

Den pågående pandemin innebär att vi ganska ofta måste justera vårt kalendarium. Aktiviteter som planerats måste ställas in eller flyttas.

Gå därför alltid in på Skara pastorats hemsida www.svenskakyrkan.se/skara och försäkra dig om rätt tider och platser innan du ger dig av för att delta i någon av våra aktiviteter.

På alla våra evenemang följer vi givetvis Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

*Coronapandemin
påverkar kyrkans
aktiviteter
under säsongen.*

Julens musik

Julens musik

Luciagudstjänst

Stenums kyrka söndag 6/12 kl 15.00

Luciagudstjänst

Eggby kyrka söndag 6/12 kl 16.00

Julens psalmer

Skara domkyrka söndag 27/12 kl 18.00

Julmusik

Varnhems klosterkyrka tisdag 29/12 kl 19.00

Julafton 24/12

Julafton 24/12

Julvandring

Skara domkyrka kl 10.00–12.00.
Start utanför domkyrkan. Grupper om max
20 personer guidas med jämna mellanrum.

Julbön (även webbsänd)

Skara domkyrka kl 17.00

Julnattsmässa

Skara domkyrka kl 23.00

Julbön kring krubban

S:t Annagården, Ardala kl 11.00

Julnattsmässa

Vinköls kyrka, kl 23.00

Gudstjänst vid julkrubban

Eggby kyrka kl 10.00

Gudstjänst vid julkrubban

Varnhems klosterkyrka kl 11.00

Julnattsmässa

Varnhems klosterkyrka kl 23.00

Julnattsgudstjänst

Stenums kyrka kl 23.30

Juldagen 25/12

Julotta

Skara domkyrka kl 07.00

Högmässa (även webbsänd)

Skara domkyrka kl 11.00

Högmässa

Varnhems klosterkyrka kl 11.00

Julotta

Varnhems klosterkyrka
kl 06.00 och 07.30

Julotta

Skärvs kyrka kl 07.00

Juldagen 25/12

Annandag jul 26/12

Annandag jul 26/12

Högmässa (även webbsänd)

Skara domkyrka kl 11.00

Högmässa

Varnhems klosterkyrka kl 11.00

Julens psalmer

Eggby kyrka kl 18.00

Alla ska kunna känna att de gör **skillnad**

17 kyrkogårdar, 16 kyrkobyggnader och 50 andra fastigheter – i Skara pastorat finns många byggnader och ytor som sköts och vårdas. Mikael Lidén är ny fastighets- och kyrkogårdschef och tar nu över ansvaret för denna omfattande verksamhet.

Text: John Fahlnaes

Mikael är 42 år och bor i Lidköping med sin sambo och två döttrar. Familjen är aktiv och det är mycket sport på programmet; handboll, fotboll, friidrott, bandy och teater ska hinnas med varje vecka. När jag träffar Mikael på hans kontor på Marie kyrkogård öser regnet ned. Men Mikael är glad, full av

energi och sprider en värme i rummet, en närvarande person med nära till skratt och med glimten i ögat.

– Jag gillar å ha skoj, säger Mikael med ett leende.

– Man ska skratta och ha roligt och kunna bjuda lite på sig själv. Jag gillar när det händer något oväntat. Jag försöker att se

till att ha det roligt och man kan påverka sin egen situation på det området ganska mycket om man vill. Om jag har bestämt mig för att ha skoj idag finns det ju större chans att det blir så än om jag bestämmer mig för att ha det tråkigt.

Privat gillar Mikael träning, sport, friluftsliv och aktiviteter, men har heller ingenting emot att soffa i soffan med en bra Netflixserie och ha familjemys.

Analytisk teamplayer

Mikael kommer senast från Anticimex, där han under sina nio år var först gruppchef och därefter platschef för Skövde och till slut platschef för Skaraborg. Under intervjun förstår jag att Mikael är en utpräglad teamplayer

och samtidigt en resonerande, analytisk person som söker svaren på viktiga frågor som "varför gör vi det vi gör?", "hur utför vi det vi gör?", "vad gör vi för skillnad?" Viktiga frågor, både när det gäller hur verksamheter ska kunna förändras och hur medarbetare ska kunna trivas och utvecklas.

– Varför gör vi det vi gör? För vems skull är vi här och jobbar på kyrkogårdarna? Jo, förstås för att våra besökare på kyrkogården ska få en positiv upplevelse. Och varför är jag själv här? Självklart för att mina medarbetare ska ha det bra. Ett av mina mål är att man som medarbetare ska känna att man verkligen spelar roll, gör skillnad.

Vår roll nu en del av historien

Skara är ju också ett pastorat med en

verkligt rik och gammal historia. Mikael har redan märkt att många som bor i bygden är intresserade av kyrkan, dess historia och verksamheter. Men historia skrivs i nutid och som den strateg han är ställer han sig frågan; vad ska skrivas i historieböckerna om vad som hände i Skara pastorat, vad som hände med Varnhems klosterkyrka eller med Skara domkyrka från år 2020 och framåt?

– Vilka spår lämnar vi efter oss i historien? Gjorde vi någon skillnad? Om vi har en krypta i domkyrkan från 1100-talet så får man ju nästan svindel när man tänker på att det är vi i vår tid som ska förvalta det arvet. Därför tycker jag att det är viktigt för oss som arbetar inom

fastighets- och kyrkogårdsförvaltningen att stanna upp och reflektera: "vad gör vi egentligen, vilken roll har vi att spela i det stora hela".

Man ska vilja komma hit och jobba med oss

Till sist frågar jag Mikael om det finns något han brinner för, något han vill lyfta fram särskilt?

– Vi-känslan är viktig för mig. Och att vi har ett klimat här som gör så att vi trivs. Ett sånt rykte tror jag sprider sig, det behöver man inte berätta om själv. När folk utifrån hör om hur bra vi har det här ska man vilja komma hit och arbeta med oss och vara med i vårt gäng, avslutar Mikael med ett varmt leende. ■

800 år av Julfrid över Skara

Varje år blåses julfrid ut över stad och land i Skarabygden. Men vad innebär egentligen detta och var kommer traditionen från?

Text: John Fahlnaes

Varje år på julafton utlyses frid över Skarabygden inför julen. Från stads-
hustrappan hålls tal av företrädare
för Skara kommun och den pampiga cere-
monin ramas in av trumpetstötar, körsång
och betraktelse av en präst från domkyr-
koförsamlingen. En trevlig och välbesökt
tradition som sträcker sina rötter långt bak
i tiden. Att lysa frid över bygden gjorde man
redan på 1200-talet i Skara och på flera
andra platser i Sverige.

Den äldre västgötalagen är den äldsta
sammanhängande text som finns bevarad på
svenska språket. Lagmannen Eskil Magnus-
son som var äldre halvbror till Birger jarl
antas ha sammanställt lagen någon gång

mellan år 1219 och 1225. I detta verk nämns
begreppet "julefrid", vilket betyder att vår
nuvarande tradition har ungefär 800 år på
nacken.

Så här lyder Västgötalagens text i över-
sättning: *Bryter en man julfrid från julafton
till åttonde dagen efter tolfte dagen eller påskfrid
från klockonsdag och till påskdagen på kvällen ,
skall (han) böta till biskopen 12 öre.*

Dyrt för den som bröt julfriden

Det var minsann inga småpengar att punga
ut med för den som fick för sig att uppföra
sig på ett okristligt sätt under julefriden. Vi
matade in värdet 12 öre i en prisomräkna-
re som tagits fram av Rodney Edvinsson,

← Julfrid blåses ut över Skarabygden på julafton. Stadsfiskalen är ersatt av företrädare för Skara kommun. Trumpetstötter, körsång och betraktelse av en präst från domkyrkoförsamlingen ramar in ceremonin.

professor i ekonomisk historia vid Stockholms universitet. 12 öre år 1290 motsvarade betalning för lika lång arbetstid som 33 870 kronor år 2020 mätt med löneindex för manlig löntagare. Mer än en god månadslön kunde alltså gå i stöpet för den odygde.

Hur gick det till förr?

Minnesbilder av hur utblåsning av julefriden kunde gå till under mitten av 1800-talet finns bevarade. Utblåsning av julefriden var en storståtlig tilldragelse. Precis klockan 12 på julafton kom Stadsfiskalen – ungefär som våra dagars chefsåklagare eller polismästare – ridandes till rådhuset i uniform, eskorterad av en beriden trupp på sex eller åtta man. Dessa var utrustade med ”mässingsinstrument” med vilka blåstes eller spelades några utvalda musikstycken.

Var och en av hästarna leddes av en av stadens arbetare, men i kortégen ingick även några med lite mer dignitär position i samhället. En sådan var ”Stadens 1:e Waktmästare eller 1:ste polisbetjänt”, vilken bar en lång stav, den så kallade ”Stadens käpp”. Denna stav finns alltså i behåll och lånas in från Västergötlands museum varje år. Än idag stöts den tre gånger i marken för att äska tystnad. Bredvid Stadens 1:e Waktmästare kom två poliser som bar stadens två fanor ”hvilka

majestätiskt fladdra för vinden”.

Väl på plats läste fiskalen med stark stämma upp ”Borgmästare och Råds” hälsning och uppmaning till alla invånare att tillbringa julen på ett kristligt vis. Det innebar att man inte fick ”i gator och gränder brottsligt eller onyttigt förnöta tiden, utan ägna den åt Guds dyrkan samt sin egen och medmänniskors wäl”. Allt beskrivet i Skara Tidning som utkom den 29 december i nådens år 1855.

Återupplivad tradition

Det skulle vara pampigt. Hästar och uniformer. Fanor och stav. Utblåsningen av julefrid måste ha gjort starkt intryck på de närvarande. Och det var många som tittade på. Men av för redaktionen okänd anledning falnade intresset därefter och 1860 lades hela arrangemanget ned. Men så kom andra tider och år 1976 väcktes traditionen ur sin törnrosasömn

och allt sedan dess kan Skaraborna glädjas åt denna vackra och urgamla tradition, nu i moderniserad tappning.

Hur det blir just detta år, 2020, vet vi förstås inte riktigt ännu, eftersom allt beror på hur coronapandemin utvecklas. Aktuell information om utblåsning av julfrid hittar du på kommunens hemsida, www.skara.se. Om vi inte får nöjet att träffas: en riktigt god och fridfull jul till er alla! ■

**Hör all menighet i
Skara kommun! Jämligt
flerhundraårig tradition
påbjuda vi härmed julefrid
i Skara kommun att
råda från nu till och med
tjugondedagen jul, under
vilken tid vi alla må leva i
endräft med varandra och
låta allt groll fara.**

– Utdrag ur proklamationen
som uppläses varje julafton.

Foto: Ingela Karlén

Årets julinsamling i Ardala församling

✚ Vi ses utanför S:ta Annagården den 12/12 kl 14–17 och gör en gemensam insats för årets julinsamling ”Bryt en tradition!”.

- Tipspromenad för stora och små. Start mellan kl 14–16.
 - Lotterier, dragning av docklotteriet under eftermiddagen. Vinnare anslås på anslagstavla.
 - Försäljning av hembakat och hemgjort.
 - Körsångare sprider julstämning.
 - Korv och bröd, kaffe och glögg!
- Allt görs till förmån för årets julinsamling. Välkomna! ■

*Du som inte har möjlighet att komma men ändå vill ge en gåva till julinsamlingen kan swisha till **1236522932**. Märk inbetalningen ”julinsamling”.*

Julmarknad i Varnhem

✚ Välkomna till traditionsenlig julmarknad i Varnhem lördagen den 5/12 kl 12–16. Marknaden äger dock inte rum i Varnhemsgården som brukligt, utan i Klostercaféets trädgård, Ryttargården och Klosterkyrkan ■

Foto: Sara Kivimäe

Vill du sticka till en nyfödd?

✚ I Valle församling välkomnar vi de barn som föds, med en mössa. Vill du vara med och sticka? Garn och mönster finns att hämta i Varnhemsgården. Det går även bra att använda eget mönster och eget garn. Har du frågor, kontakta Sara Kivimäe (församlingspedagog) 0511-265 18, sara.kivimae@svenskakyrkan.se ■

Kvällsmat för alla i Ardala

✚ Välkommen till kvällsmat för alla på torsdagar kl 18 i S:ta Annagården Ardala.

- 14/1: Kvällsmat med julgransplundring.
- 25/2: Kvällsmat.
- 25/3: Kvällsmat med dopfest. ■

Mötesplats Nikolai våren 2021

✚ Vi möts som vanligt fem gånger under vårterminen. Start onsdag 3 mars. Mer information och vilka grupper som erbjuds kommer i nästa utgåva av *Framtidstro*. Håll ögonen öppna för föreläsningar som sker inom ramen för Mötesplats Nikolai. ■

Tidningen Framtidstro distribueras som ODR samhällsinformation till alla hushåll i Skara pastorat.

Ansvarig utgivare: Robert Lorentzon, domprost, robert.lorentzon@svenskakyrkan.se

Projektkoordinator/redaktör: John Fahlnaes, Åttonde Huset AB, john.fahlnaes@svenskakyrkan.se

Bild omslag: Bilden föreställer Ulrica Fritzson, se reportage i tidningen. Foto: John Fahlnaes.

Kontakt, pastoratet: Skara pastorat, Malmgatan 3, 532 31 Skara. Telefon, expedition: 0511-265 00

Hemsida: Ibland ändras tider och platser i pastoratets gudstjänster, konserter, möten och andra evenemang. För aktuell information, se vår hemsida www.svenskakyrkan.se/skara

Foto: Deborah Rossouw

Bryt en tradition!

Det är hög tid att bryta skadliga traditioner. Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstypning och andra övergrepp. Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Men beroende på var vi föds eller vilket kön vi har, ser verkligheten olika ut.

Traditioner är viktiga för oss. Det blir extra tydligt under julen. Traditioner är invanda seder och bruk, språk och värderingar som förs vidare från generation till generation. Ofta skapar de en trygg ram runt våra liv, oavsett var i världen vi lever.

Men en del traditioner är skadliga. Tvångsäktenskap, könsstypning och andra övergrepp drabbar många flickor runtom i världen. Varje dag gifts fler än 30 000 flickor bort, en del inte äldre än 10 år. Var tredje flicka och kvinna utsätts för våld under sitt liv – bara för att de är flickor. Skadliga sedvänjor, strukturer och normer berövar flickor och kvinnor makten över sina liv. Det kan vi inte acceptera!

Som kyrka har vi särskilt ansvar

I många länder har människor större förtroende för religiösa ledare än för politiker och myndigheter. Därför är det avgörande

att religiösa företrädare tar avstånd från exempelvis tvångsgifte, könsstypning och andra övergrepp.

Samarbete för rättvisa samhällen

Act Svenska kyrkan har en unik möjlighet att samarbeta med andra religiösa aktörer och förändra förtryckande strukturer, oavsett om de finns inom kyrkan eller i övriga delar av samhället.

Tillsammans med andra kyrkor, organisationer och tusentals frivilliga arbetar Act Svenska kyrkan för mer rättvisa samhällen, där flickor och kvinnor kan göra sina egna val. Tillsammans kan vi bryta skadliga traditioner! ■

Vill du bidra? Var med i kampen för alla flickors rätt till ett värdigt liv. Swisha din gåva till julsamlingen: **900 1223.**

Coronaviruset

Den pågående pandemin innebär att vi ganska ofta måste justera vårt kalendarium. Aktiviteter som planerats måste ställas in eller flyttas.

Gå därför alltid in på Skara pastorats hemsida, www.svenskakyrkan.se/skara och försäkra dig om rätt tider och platser innan du ger dig av för att delta i någon av våra aktiviteter.

På alla våra evenemang följer vi givetvis Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Corona- pandemin påverkar kyrkans aktiviteter under säsongen.

Bön i Coronatider

Vi lever i en tid som påverkar så mycket för så många. När vi inte ser något slut eller någon positiv förändring på det som sker är det lätt att känna missmod. Men vi påminns i Johannesevangeliet kapitel 1 vers 5 om att "ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det". Jesus är det ljus som föds in i vår verklighet och vi får vila i att han ger oss kraft med sin närvaro till att bära varandra i denna tid.

När nu mycket är utanför vår kontroll ber vi tillsammans: "Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstånd att inse skillnaden. Amen."

Julvandring 24/12

Julvandring

Julvandring utanför domkyrkan med avslutning vid krubbfigurerna i domkyrkan.

Grupper om max 20 personer guidas runt domkyrkan med jämna mellanrum till skattskrivningen där vandringen börjar, till herdarnas äng, till ett möte med stjärntydarna, till krubbfigurerna i högkoret.

Plats: Skara domkyrka

Tid: 24/12 kl 10.00–12.00

Julens psalmer

Vi sjunger julpsalmer och carols tillsammans.

Plats: Skara domkyrka

Tid: 27/12 kl 18.00

Julens psalmer 27/12